

**Ministerieel besluit tot
voorlopige aanduiding van de ankerplaats
Vallei van de Gulp bij Teuven te Voeren**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007 en 10 oktober 2007;

BESLUIT:

Artikel 1. De "Vallei van de Gulp" bij Teuven te Voeren, Limburg wordt voorlopig aangeduid als ankerplaats overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004 en 10 maart 2006.

Art. 2. § 1. Het algemeen belang dat de aanduiding verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1° natuurwetenschappelijke waarde:
De ondergrond van deze ankerplaats bestaat praktisch volledig uit krijtgesteente, door de zee in subhorizontale lagen afgezet tijdens Mesozoïcum of Secundair tijdperk (ongeveer 248-65 miljoen jaar geleden). Het is een zachtkorrelig gesteente waarin fossiele resten voorkomen. Belemnieten, zee-egels, koralen en schelpen worden frequent blootgelegd. Er komen landschapsvormen voor die typisch zijn voor waterdoorlatende gesteenten (krijt en grind) zoals droge dalen, grubben, dolines, holle wegen en watervoerende holle wegen.

Voormalige groeven kunnen een ontsluiting geven op de ondergrond. Het zijn bijgevolg ideale locaties voor de studie van de geologische opbouw van het landschap en van de paleontologie.

Onderaan in het krijtmassief komen groene glauconietrijke zanden voor, doorspekt met voor het grondwater ondoorlaatbare kleilagen, het zogenaamde Vaalser groenzand. Het op de kleilagen stagnerende grondwater bereikt er de oppervlakte onder de vorm van talrijke bronnen. Wanneer het kalkrijke bronwater in contact komt met de lucht zien we in bepaalde omstandigheden het zogenaamde kalktuf of bronsteen.

De geomorfologische verscheidenheid en eigenheid zijn een verklaring voor de zeer grote floristische en faunistische waarde van het gebied. De Voerense vegetatie is uitgesproken soortenrijk en deels uniek voor Vlaanderen. Naast de Atlantische soorten zijn er relatief veel Midden-Europese soorten te vinden, die overleven bij meer vorstdagen en een later beginnen van het voorjaar ten opzichte van het Maasdal en het westelijker gelegen Vlaanderen. Ook soorten die normaal gesproken heel wat zuidelijker voorkomen, handhaven zich op de warme zuidhellingen.

Kalkrijke bronnen herbergen ook specifieke en zeldzame vegetaties;

2° historische waarde:

Wat betreft het bouwkundige patrimonium maakt het landschap deel uit van het Maasland, een historische en culturele entiteit die zich door de eeuwen heen wist te profileren. Talrijke relictten van ontginning van de streek vanuit dorpen en grote boerderijen zijn aanwezig. Het historische verband tussen de hoevebouw, het bodemgebruik (akker of weide) en de ondergrond (aanwezigheid van water en silex) is duidelijk zichtbaar.

Van belang zijn de aanwezigheid van de historische kastelen (Hoof, Obsinnich), de Abdij van Sinnich en historische boerderijen (Hoeve Gievelde, Driesenhof, Kloosterhof) van waaruit de omgeving ontgonnen werd. Er komen veel historisch stabiele oude bossen voor (o.a. Sinnicherbos, bos van Obsinnich). In de vallei van de Gulp komen, meer dan in de andere Voerense valleien, restanten van een uitgesproken cultuurzonatie voor. Langs de dalhellingen treft men van onder naar boven achtereenvolgens aan: beemdgronden op de dalbodem, een bewoningsstrook met boomgaardzone onderaan op de helling, een hoger gelegen akkerstrook en een beboste kam;

3° esthetische waarde:

De grote verscheidenheid in het gradiëntrijke landschap met zijn uitgestrekte leemplateaus en weidegebieden, asymmetrische dalen, poelen, brongebieden, graften, houtkanten, holle wegen, grubben, hoogstamboomgaarden, plateau-, helling- en bronbossen bieden aan de streek een hoge esthetische belevingswaarde. Kenmerkend is de gaaf bewaarde, uitsluitend agrarische, uitbouw van het gebied en de harmonieuze verwevenheid van het landschap met het gebouwde patrimonium;

4° sociaal-culturele waarde:

De Voerstreek is het centrum van het ontwikkelingsperspectief Drielandenpark, een samenwerkingsverband van de Nederlandse provincie Limburg, de Belgische provincies Luik en Limburg, de gewesten Vlaanderen en Wallonië, de Duitstalige gemeenschap in België en de Stadt und Landkreis Aachen. Dit samenwerkingsverband biedt een hoopvol perspectief op een verdere uitbouw van de erfgoedwaarden van de streek over taal, gewest- en landsgrenzen heen;

Het gebied leent zich uitermate goed voor wandel- en fietstoerisme.

Er zijn talrijke, grensoverschrijdende, wandel- en fietspaden in het gebied. Tevens loopt een GR route (GR 128) door het gebied. De Gulp

ontspringt in Wallonië en loopt via Vlaanderen (Teuven) naar Nederland. In het kader van een Euregionaal project werd een groep rondom Geul-Gulp opgericht om projecten op te starten;

5° ruimtelijk-structurende waarde:

De Gulp is de belangrijkste structurende waarde voor het gebied. Het Gulpdal is asymmetrisch: de hellingen met westelijke expositie zijn steil en bebost, terwijl de hellingen met oostelijke expositie zachter en vlakker zijn. De landbouwontginningen gebeurden vanuit de verschillende hoeves op het plateau. Op de vlakke hellingen komt vooral landbouw en veeteelt voor. Ook de hoger genoemde kenmerkende cultuurzonatie is geënt op deze beek.

§ 2. De landschapkenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden zijn de volgende:

1° deelgebied: Gulpdal

- a) De Gulp meandert vrij door een smal dal. Het is een snel vliedende beek, rijk aan zuurstof. Langs de Gulp vinden we vooral weilanden. Bronnen, waarvan sommige gelegen zijn in bronbossen, voeden de Gulp. Bij een aantal bronnen komt kalktuf voor. De bronnen die de Gulp voeden zijn veelal duidelijk zichtbaar in het landschap als kleine amfitheaters;
- b) Bij Bounder, een vroegere leen van Valkenburg, worden enkele poelen gevoed door een bronbeek, die vervolgens in de Gulp uitmondt. Bij de bosrand aan de overzijde van de Gulp bevinden zich een drietal grote visvijvers, gevoed door een andere bronbeek;
- c) Nabij Nurop vinden we een langgerekt wad door de Gulp, elders zijn er bruggen. Bij het wad staan enkele waardevolle bomen: een knotels (grootste omtrek in Vlaanderen, 360 cm), een knoteik (kruisboom), een knotwilg en een oude es;
- d) De mantel- en zoomvegetaties in de bosrandzone tussen de weilanden en het hellingbos zijn ecologisch zeer waardevol en goed ontwikkeld;
- e) In het noordelijk deel van de vallei komen van oudsher (1771-1778, kaart van Graaf de Ferraris) hoogstamboomgaarden en historisch permanente graslanden voor. Momenteel resten er slechts enkele hoogstamboomgaarden, die recent hersteld zijn;
- f) In de vallei vinden we het kasteel 'Hoof', ofwel 'Hof de Draeck'. In het kasteelpark treffen we een omhaagde hoogstamboomgaard aan. Het bosje nabij het kasteel Teuven wordt erkend als genenbron voor veel soorten bomen en struiken van autochtone herkomst;
- g) De abdij van Sinnich (bouwkundig erfgoed, niet beschermd) is een stichting van de reguliere kanunnikessen van St. Augustinus van Rolduc. In 1243 vestigt de kloostergemeenschap voor vrouwen zich op de plaats genaamd Fons Beatae Mariae. Rondom het kasteel is een ruim park waarin de Gulp stroomt. Hier bevindt zich ook een bron, mogelijk de Fons Beatae Mariae. Het park van de abdij is heraangelegd. In het park vinden we nog enkele oude bomen, waaronder een zeer respectabele Zwarte els, en een grote vijver. De watermolen van Sinnich (Sinnich 3) is sinds 1944 buiten bedrijf;
- h) Het kasteel van Obsinnich ligt aan de Gulp. De U-vormige hoeve van het kasteel is met haar open zijde naar het kasteel gericht. Verder is er ook de Molen van Obsinnich, voormalige watermolen die ook al op de kaart van Graaf de Ferraris aangeduid werd maar niet meer in gebruik is. Het park heeft een oppervlakte van 4 ha;

- i) Het beschermd Spoorwegviaduct (MB 20-11-'01) is een opvallend baken. Vanaf Bounder heeft men een mooi zicht op dit viaduct;
- j) Langs de Gulp nabij Bounder vinden we een mooie natuurlijke groeiplaats van wilgen. Ze wordt gezien als genenbron voor autochtone streekeigen bomen en struiken;
- k) In de Gulpvallei vinden we het volgende bouwkundig erfgoed:
 - i. Bounder 8. Z.g. hoeve "Middelhof". Hoeve met losstaande bestanddelen;
 - ii. Gesmeed ijzeren kruis, Sinnich;
 - iii. Hoek Gieveldstraat-Dorpsstraat, gietijzeren wegwijzer;
 - iv. Hoofstraat, Kasteel van Teuven ook genaamd de Draeck en De Hoef;
 - v. Houten kruis met gietijzeren Christusbeeld, hoek Sinnich-Kasteelstraat;
 - vi. Kasteelstraat 3, "Watermolen van Sinnich", voormalige watermolen op de Gulp;
 - vii. Kasteelstraat, "Abdij van Sinnich", inclusief hoeve en dienstgebouwen. Obsinnich, kasteel en hof van Obsinnich;
 - viii. Obsinnich, Hoeve van het kasteel van Obsinnich;
 - ix. Obsinnich, Z. Nr. Molen van Obsinnich;

2° deelgebied: De hellingen

a) Helling met zuidwest expositie.

- 1) Het grootste deel van deze helling, meer bepaald de lager gelegen delen, is bebost met historisch permanent bos. Vooral bovenaan de helling zijn aanplanten van niet-inheemse boomsoorten gedaan, maar deze worden geleidelijk vervangen door de oorspronkelijke. Waar het bos overgaat in weilanden op de helling zijn floristisch en faunistisch belangrijke mantel- en zoomvegetaties te vinden. In een houtkant bij Sinnich zijn bomen en struiken van oorspronkelijk inheemse herkomst gevonden. Ook het bos bij Obsinnich is een historisch bos dat gekenmerkt wordt als belangrijke genenbank voor autochtone bomen en struiken. Het Obsinnicherbos wordt gezien als "toplocatie" voor winterlinde van oorspronkelijk inheemse herkomst. De mantel- en zoomvegetatie van de bosranden is goed ontwikkeld;
- 2) Er lopen diverse historische holle wegen over de helling met zuidwest expositie, waaronder enkele zeer diepe zoals de verbinding tussen Nurop en Gieveld en tussen de voormalige watermolen van Sinnich en Driesenhof. Tussen hellingbos en lager gelegen weilanden is er een mooi zicht op de dorpskern van Teuven;
- 3) Op de hellingen zijn veel voormalige groeves en dolinen aanwezig. Vaak zijn ze begroeid, zodat ze niet altijd goed zichtbaar zijn. Langs de weg Obsinnich-Beusdaal bevinden zich mergelgroeves langs de weg. Langs de weg Sinnich-Driesenhof zijn zowel mergelgroeves als vuursteengroeves kenmerkend;

b) Helling met noordoost expositie (brongebied Kloosterhof).

- 1) Deze flauwe helling bevat een brongebied met een drietal poelen, die in de Gulp afwateren. In de weide in het dal (op een perceelgrens) vinden we een solitaire oude knoteik. Het grondgebruik is een historisch permanent grasland met hoogstambomen. De hoogstamboomgaarden zijn recent hersteld, evenals de bronnen. De historische veldweg tussen de Kloosterhofhoeve en Hoeve Mostert is niet meer in gebruik en praktisch niet meer zichtbaar in het landschap;

3° deelgebied: Plateau

- a) Vanuit Hoeve Gievelde, bouwkundig erfgoed, werd het noordelijkste deel van het gebied ontgonnen. Vanuit de Driesenhof (beschermde bij MB van 28-05-2003) werd het zuidelijk deel ontgonnen. Het open landschap is nog gedeeltelijk aanwezig. Een deel van de akkers is nu in de greep van verruiging en verbossing. Op de verbindingsweg tussen Hoeve Gievelde en Hoeve Driesenhof vinden we zeer oud Haagbeukenhakhout. Zo' n rij oude knothaagbeuken bevindt zich ook achter hoeve Gievelde langs de landsgrens. Rondom Driesenhof werden veel bomen en struiken gevonden van oorspronkelijk inheemse herkomst. Het gaat daarbij om zowel het bos als de haag rondom Driesenhof. We vinden hier (een van) de laatste exemplaren van autochtone Gele kornoelje. Er bevindt zich aldus een belangrijke genenbron voor autochtone bomen en struiken in dit gebied;
- b) Op het plateau zijn meerdere dolines in het landschap zichtbaar. Vooral in omgeving van de Hoeve Driesenhof;
- c) Het grootste deel van het plateaubos is vrij jong en overwegend beplant met niet oorspronkelijke en niet-inheemse soorten. Men probeert deze momenteel te verwijderen ten voordele van de oorspronkelijke soorten. Recent werd een stuk naaldbos gekapt. Het plateaubos langs de weg tussen Gievelde en Driesenhof is wel historisch;
- d) Langs de Belgisch-Nederlandse grens bevond zich gedurende WO I een Elektrische draad. Ter herinnering hieraan staat op het kruispunt richting Beusdaal een monument, met Franstalige tekst;
- e) Op het plateau vinden we het volgende bouwkundig erfgoed (niet beschermd):
 - i. Gievelde 13, Z.g. Hoeve "Gievelde", belangrijke semi-gesloten en voorheen omgrachte hoeve (stichting van de abdij van Sinnich);

Art. 3. De aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 wordt weergegeven op het plan als bijlage.

Brussel,

31 DEC. 2007

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams Minister van
Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN